

idéblad

GÖTEBORGS CENTRALA BROTTSFÖREBYGGANDE RÅD,
TRYGGARE OCH MÄNSKLIGARE GÖTEBORG

Tryggare och Mänskligare Göteborg publicerar idéblad med exempel på trygghetsarbete som pågår i staden tack vare kommunen, föreningar, eldsjälar och många andra. Tanken är att inspirera och att hjälpa igång nya trygghetsskapande processer.

BARNBOKSLUT

I Angered är barnens perspektiv viktigt. Där skrivs sedan 2007 ett årligt Barnbokslut, där situationen för stadsdelens unga sammanfattas och både positiva och negativa aspekter lyfts fram.

UR BARNENS SYNVINKEL

I Angered tar man barnperspektivet på allvar. Varje år sammanfattas situationen för stadsdelens unga i ett särskilt Barnbokslut.

En viktig aspekt är att låta barn bli delaktiga – genom att verkligen lyssna på dem.

– Vi vill lyfta fram hur viktiga barnen är, säger initiativtagaren Siv Andersson.

Angereds Barnbokslut är en separat bilaga till den årsrapport där stadsdelens verksamhet sammanfattas, och ger en bild av hur situationen för barn och unga ser ut.

– Bokslutet är inte bundet till någon del av förvaltningen utan är en fristående rapport. Därmed kan man även ha ett kritiskt förhållningssätt, berättar Siv Andersson, utvecklingsledare inom folkhälsoområdet på Angereds stadsdelsförvaltning.

Barnbokslutet utgår från barnens perspektiv och rättigheter så som de beskrivs i FN:s barnkonvention. Modellen infördes 2007 i dåvarande stads-

Tonåringarna Hani Ahmed, Segal Mohamed och (nederst) Hanis lillasyster Huda Ahmed är flitiga besökare på GUTS. Tillsammans med nio andra tjejer är de ambassadörer för fritidsverksamheten och deltar i utformningen av utbudet.

delen Gunnared, och kommer troligen att finnas kvar i den nybildade Angereds stadsdelsförvaltning, där nu även Lärjedalen ingår. Initiativet kom från Siv Andersson, med inspiration från ett samarbete om barnkonventionen – och från Borlänge.

– Angered ingår i ett nationellt partnerskap för FN:s barnkonvention, tillsammans med tio svenska kommuner, Socialdepartementet och Barnombudsmannen. Det är en formaliserad samverkan där både tjänstemän och politiker arbetar för konventionens genomförande. En av kommunerna som ingår i samarbetet är Borlänge, där man haft barnbokslut sedan tidigt 2000-tal, så därifrån kom ursprungsidén.

Barnboksluten sammanställs och skrivs av Siv Andersson, som har regelbunden kontakt med stadsdelens verksamheter. Det finns ingen fast mall, men de senaste åren har boksluten utgått från de artiklar i barnkonventionen som handlar om rätten att uttrycka åsikter, skyddas mot våld och uppnå god hälsa samt rätten till utbildning och kunskap om konventionen.

– Den modellen har fungerat bra. Bokslutet tar upp hur det ser ut, vad som har genomförts, vilka planer som finns, vad som inte har fungerat och vad som behöver utvecklas. Den kritik som kommer fram följs upp året därpå. Barnperspektivet är en viktig politisk fråga, så många är intresserade av detta, berättar Siv Andersson.

En politiker som engagerat sig i frågan är moderaten Roger Björn, 1:e vice ordförande i Angereds stadsdelsnämnd och ledamot i Göteborgs kommunfullmäktige. 2008 skrev han en motion om att införa barnbokslut i samtliga kommunala verksamheter. Förslaget antogs av ett enigt fullmäktige.

– Det bästa med barnboksluten är att alla tvingas ställa sig frågan "Vad har vi gjort för barn och unga i vår verksamhet?". Man måste ta ställning och visa att man verkligen har arbetat ur ett barnperspektiv. Boksluten är ju en offentlig handling, och ingen vill att där ska stå att man inte har gjort någonting, säger Roger Björn, som även är politisk representant för stadsdelen Angered i partnerskapet för barnkonventionens genomförande.

Siv Andersson menar att även om de flesta känner till konventionen så varierar både kunskaperna och tillämpningen i de kommunala verksamheterna.

Siv Andersson är utvecklingsledare inom folkhälsoområdet i Angered och skriver stadsdelens årliga Barnbokslut. Socialsekreteraren Eva Barron är ansvarig för GUTS, en fritidsverksamhet för tjejer där besökarnas delaktighet spelar en viktig roll.

– Alla har inte läst den, alla har inte omsatt innehållet i praktiken och förhållningssättet är inte helt förankrat överallt. Konventionen ger uttryck för en syn på barnet som kompetent att ha tankar och åsikter men också i behov av särskilt skydd. Där är delaktighet en mycket viktig grundprincip. Då måste man ha med barn i beslutsprocessen och verkligen prata med dem. Det kräver nya arbetsätt som tar längre tid.

Hon ger ett talande exempel:

– Vid ett tillfälle arrangerades samtalsgrupper i stadsdelens skolor, som underlag för förändringar. En av frågorna löd: Får man säga vad man tycker i skolan? Många av eleverna svarade: "Ja, det får man – men det är ingen som lyssnar!" I de grupperna kom det fram många saker som ingen tidigare känt till, just för att man inte hade frågat.

En av de verksamheter i Angered som i barnboksluten har lyfts fram som ett positivt exempel – inte minst ur ett delaktighetsperspektiv – är GUTS (Gunnareds unga tjejer i samverkan). Det är en fritidsverksamhet som funnits sedan 2003 och enbart vänder sig till tjejer, i åldrarna 13-20 år.

En grundtanke med GUTS är att unga tjejer ska få utvecklas och upptäcka sina egna resurser och möjligheter. Verksamheten är bred och varierad och består av stora och små grupper, informella samtal och temakvällar, lek och allvar, nytta och nöje.

Tjejernas möjligheter till delaktighet tar sig bland annat uttryck genom att tolv av de flitigaste besökarna utses till "ambassadörer" för GUTS. Förutom att representera verksamheten utåt är de tillsammans med personalen även med och

bestämmer över inköp och arrangemang. Tre av ambassadörerna är 14-åriga Segal Mohamed från Gårdsten, 15-åriga Huda Ahmed från Hammar-kullen och hennes ett år äldre syster Hani Ahmed.

– Vi har omröstningar om vad vi ska göra. Vi har till exempel bestämt att vi skulle ha ett läger och skaffa en massagestol, ett Wii-spel och en symaskin. Det är vi själva som gör att saker blir av – då blir det mycket roligare, säger Huda Ahmed.

– Istället för att bara slänga ur sig en idé och vänta på att någon annan ska fixa det tar man reda på vad det kostar och är med i planeringen. När alla bidrar och tar ansvar växer man som person, säger Segal Mohamed.

– Vi vill att tjejerna ska bli bekräftade, att de känner att det de säger är viktigt och att vi vuxna lyssnar på dem under en längre period – inte bara som enstaka punktinsatser. Det kräver förtroende, och det tar tid att bygga upp. Vi försöker också berätta hur det konkret fungerar med politik och andra former för inflytande. Att de själva får delta som arrangörer är ett sätt att visa på möjligheter, vad man faktiskt kan göra, säger Eva Barron, socialsekreterare i Angered och ansvarig för GUTS-verksamheten.

– Det bästa med GUTS är friheten. På en vanlig fritidsgård tar killarna över. Här kan man göra mycket mer vad man vill och ingen trycker ner någon. Det ger självförtroende och självrespekt, säger Hani Ahmed.

så gjorde vi

- 2004 bildades ett nationellt partnerskap som arbetar för genomförandet av FN:s barnkonvention. I denna formaliserade samverkan, som består av både tjänstemän och politiker, ingår tio svenska kommuner, Angereds stadsdelsförvaltning i Göteborg (tidigare stadsdelen Gunnared) samt Socialdepartementet och Barnombudsmannen. Läs mer på: www.orebro.se/barnkonventionen
- Barn i lagens mening är personer i åldrarna 0-18 år. Barnkonventionen, vars fullständiga namn lyder "Förenade nationernas konvention om barnets rättigheter", antogs av FN:s generalförsamling 1989. Konventionen har ratificerats av 192 länder och består av 54 artiklar. Den finns att läsa i sin helhet på: www.unicef.se/barnkonventionen
- I en av de kommuner som ingår i partnerskapet, Borlänge, har man sedan början av 2000-talet arbetat med särskilda Barnbokslut. Det inspirerade Gunnareds stadsdelsförvaltning, som också började med detta 2007. Bokslutet utgår från barnens perspektiv och rättigheter så som de beskrivs i barnkonventionen.
- Barnbokslutet i Gunnared/Angered består av en särskild bilaga till stadsdelförvaltningens årsrapport, och ska ge en bild av situationen för barn och unga i stadsdelen. Bokslutet är inte bundet till någon del av förvaltningen och kan därmed även anlägga ett kritiskt perspektiv på verksamheten.
- Barnbokslutet har ingen fast mall, men har de senaste åren utgått från vissa artiklar i barnkonventionen. Bokslutet tar upp dagssituationen, vad som genomförts sedan sist, vilka planer som finns, vad som inte har fungerat och behöver utvecklas. Den kritik som kommer fram följs upp året därpå.
- Ungas möjlighet till delaktighet är ett av de viktigaste perspektiven. En verksamhet i Gunnared/Angered som i barnboksluten har lyfts fram som ett positivt exempel på detta är GUTS (Gunnareds unga tjejer i samverkan). Där är bland annat ett antal av de flitigaste besökarna med och fattar beslut om verksamheten.
- GUTS är en fritidsverksamhet som enbart vänder sig till tjejer, i åldrarna 13-20 år. Den började som ett EU-projekt i Lövgärdet, startade om efter att ha

varit nedläggningshotad 2009 och finns nu i kulturhuset Blå Stället i Angereds centrum.

Öppen fritidsgårdsverksamhet, filmvisning, datorspel, pyssel, handarbete, yoga, träning, dans och spa-kvällar är exempel ur utbudet. Dessutom finns en grupp för unga mammor.

Omkring 160 tjejer besöker GUTS varje vecka, sammanlagt 350 deltar i olika aktiviteter under en termin.

svårigheter

- Att få barnperspektivet riktigt förankrat, så att förhållningssättet verkligen genomsyrar alla verksamheter.
- Kunskapen om FN:s barnkonvention varierar. Alla har inte ens läst den, än mindre omsatt innehållet i praktiken.

lärdomar

- För att få svar på vad barn tycker måste man fråga dem. Det kräver uthållighet – och tar tid.

tips

- För att arbetet med barnperspektivet ska fungera bra krävs att det är ordentligt förankrat i ledningen.
- I Sverige finns mycket samlad erfarenhet och dokumenterad kunskap om konventionen och hur man kan arbeta med den.

kontakt

- Siv Andersson, utvecklingsledare inom folkhälsoområdet på Angereds stadsdelsförvaltning: 031-365 10 00 (växel), siv.andersson@angered.goteborg.se
Angereds stadsdelsförvaltning:
www.goteborg.se/angered
- Ylva Mühlenbock, projektkoordinator på Tryggare och Mänskligare Göteborg: 031-368 00 00 (växel), ylva.muhlenbock@stadshuset.goteborg.se
Tryggare och Mänskligare Göteborg:
www.goteborg.se/tryggaremanskligare